

HØRINGSSVAR TIL NOU 2022:2 AKADEMISK YTRINGSFRIHET

Norges Handelshøyskole (NHH) takker for muligheten til å gi høringssvar til NOU 2022:2 Akademisk ytringsfrihet (Kierulfutvalget) og kommenterer her på utvalgte aspekter av forslagene som kan og bør følges opp på departementsnivå.

Viktigheten av god ytringskultur

Utvalget har levert en viktig og grundig utredning som legger stor vekt på akademisk formidling og god debattstandard. NHH stiller seg bak utvalgets tydelige konklusjonen om at god ytringskultur må bygges nedenfra i akademien. Dette er en viktig del av den akademiske friheten og en sentral del av det ansvaret den enkelte akademiker påtar seg når de deltar i formidling og samfunnsdialog. Dette er et tema som kontinuerlig bør få oppmerksomhet og diskuteres både i samfunnet og i UH-sektoren, innad i institusjonene og hos den enkelte student og ansatte. NHH er imidlertid i tvil om endringer i ytringskulturen er egnet til å skje gjennom nye regler og lover.

Rettsliggjøring av begrepet «akademisk ytringsfrihet»

NHH er i tvil om begrepet «akademisk ytringsfrihet» er nyttig slik det er brukt i utredningen, delvis overlappende med begrepene «akademisk frihet» og «ytringsfrihet». Dette kan blant annet skape uklarhet eller begrense den offentlige diskusjonen til bare å gjelde formidling i den allmenne offentligheten. Begrepet «akademisk ytringsfrihet» bør derfor ikke rettsliggjøres i form av lovfestede henvisninger i universitets- og høyskoleloven (uhl) § 1-5 slik utvalget foreslår.

Tiltak - Utvalgte kommentarer til utvalgets forslag om endringer i uhl § 1-5

Utvalget peker selv på at akademisk frihet (inkludert «akademisk ytringsfrihet») må bygges nedenfra og at akademisk frihet allerede har et sterkt vern i Norge. Utvalget peker også på at det primært er faktiske og ikke rettslige forhold som skaper utfordringene utvalget tar opp (s. 82).

- § 1-5 (1): Det er allerede universitetenes og høyskolenes ansvar å legge til rette for studenter og ansattes akademiske frihet og ytringsrett. NHH ser derfor ikke behovet for den foreslåtte lovendringen.
- § 1-5 (3): NHH er enig i at opplæring og veiledning er viktig for både studenter og ansatte. Det er allerede den enkelte institusjons ansvar å sikre at ansatte og studenter får tilstrekkelig opplæring og forutsetninger for utøvelsen av akademisk frihet, herunder «akademisk ytringsfrihet». Institusjonenes ansvar for opplæring dekkes også av dagens lov om

forskningsetikk. NHH ser derfor ikke behov for at dette lovfestes.

- § 1-5 (4): NHH reiser tvil om det er tilstrekkelig begrunnet å skille ut *formidling* som en særlig lovfestet del av akademisk frihet.
- § 1-5 (7): NHH støtter ikke forslaget om å lovfeste et individuelt faglig ansvar for å drive formidling. Konsekvensene av forslaget fremstår uklare, herunder forholdet mellom individets og institusjonens ansvar for formidling.

Formidlingsindikator i finansieringssystemet

NHH støtter ikke forslaget om å innføre en formidlingsindikator, jf. høringsinnspillet til rapporten fra finansieringsutvalget (Hatlen-utvalget). NHH bemerker også at formidlingsbegrepet slik det er brukt i utredningen fremstår noe avgrenset. Formidling skjer også gjennom forskningsbasert undervisning, deltakelse i offentlige utredninger eller i dialog og partnerskap med offentlige aktører og næringsliv.

Forenkling av rapporteringssystemet for formidling

NHH vil støtte at rapporteringssystemet for formidlingsvirksomhet effektiviseres. Dette bør imidlertid ikke innebærer kostbare tekniske løsninger som institusjonene pålegges å ta i bruk og betale for.

Norsk fagspråk

NHH er opptatt av å jobbe aktivt for å understøtte norsk som fagspråk. NHH støtter likevel ikke utvalgets forslag om å forskriftsfeste et krav om norsk sammendrag i doktorgradsavhandlinger. Norske sammendrag kan ha verdi, men det bør være opp til institusjonene hvorvidt og hvordan dette skal gjøres.

NHH, 23.06.2022

Øystein Thøgersen
rektor

Randi Holmås
saksbehandler